

Høyringsvar til NVE

Regulering av Kaldavatnet og Bøen III

Registreringsnummer: 8977. Saksnummer 202224776

Som min far har eg gått til Kaldavatnet så lenge eg kan hugse. Då eg tok mine første turar dit var det ein lengre tur enn det er i dag. Dei første turane sat eg i bæremeis, men etter kvart måtte eg klare meg sjølv. Det virka uendeleg langt av og til, men med hjelp av oppmuntrande ord og kanskje ein sjokoladebit kom me oss alltid opp og fram. Og belønninga ved å kome fram var verdt turen. Kaldavatnet har ein unik ro og fred, som for meg ingen andre plassar har. Å vera på Kaldavatnet er som å ha pause frå kvardagslivet. Her blir alt betre, anten du hadde det fint eller ikkje så fint då du gjekk heimefrå.

Eg anar ikkje kor mange timar eg har leika langs elva og i vasskanten ved Kaldavatnet. Her har eg saman med sysken og familie fiska, bada, padla i kano og båt, plukka bær, og mykje meir. Eg og bror min snorkla ein gong bortover til hytta til onkel Jarl, og der såg eg den største ålen eg nokon gong har sett. For meg var den enorm, 2-3 meter om eg skulle tippe. Det er mogleg den har vakse litt med tida, som mange av aurane me har fått i Kaldavatnet og området rundt, men det er det ingen som kan kontrollere nå. Her fekk eg min første aure, her skøyt eg min første fugl, her fridde eg til kåna mi, og i fjor fekk dotter mi på tre år sin første aure her. No er eg så heldig at eg får ta med meg mine ungar opp til denne plassen, og dei får oppleve dei same tinga som eg har gjort. Slik eg ser det vil regulering av Kaldavatnet forringe opplevinga av å vera der svært mykje og få store og irreversible konsekvensar.

Under pkt. 2.4 i konsesjonssøknaden kan ein lesa om fordeler og ulemper ved tiltaket. Det einaste gode argumentet eg ser er at lokale rettshavarar får auka inntekter som styrkar drifta deira. Kraft treng me, men mengden straum som blir produsert her er etter mi meining ikkje i nærleiken av å vera verdt inngrepet. På tida det tar berre å få dette rekneskapet til å gå i null kan me ha funne nye og meir effektive metodar å gjere dette på. Verdiskapinga i anleggsfasen er kortvarig og ubetydelig på lang sikt, det same er skatteinntekter og oppdrag og leveransar i driftstid.

Vidare står det at denne utbygginga vil vera positiv for biologisk liv i og ved elva på grunn av færre start/stopp ved kraftverket. Det seier seg sjølv at dette ikkje veg tyngre enn dei store skadene dette medfører for biologisk liv i vatnet, vasskanten og i og langs elva som blir tørrlagd, men dette er ikkje nemnt her. Det vil òg vera kritisk både for aure og raudlista ål som lever i vatnet. Om fisken forsvinn, forsvinn òg fuglane som er der for å jakte. Og forsvinn næringstilgangen i og langs elva, forsvinn òg fuglane som hekkar der og dyr som held seg der.

Den siste fordel som nemnast er at det blir ei noko dempende effekt på kulminasjonsflaum. Flaumar er heilt naturlege og har ei rekke fordeler både for elva, vatnet og vegetasjonen rundt.

Så kjem ein til ulemper ved tiltaket, og her er det tydelig at det ikkje er blitt brukt like mykje tid på å leite etter argument. Det nemnast eit reguleringsbelte på fem meter i gjennomsnitt, noko eg har svært vondt for å tru stemmer. Det skal ikkje meir til enn å gå ei runde rundt vatnet for å gjera seg ei vurdering av dette, og eg blir overraska om mange kjem til den same konklusjonen om at dette beltet blir på fem meter.

I tillegg nemnast midlertidige synlege inngrep i anleggsfasen, men dette blir ifølgje utbyggjar nullstilt av revegetering. Fleire ulemper enn dette har ikkje søkjar funne verdi i å nemne, men eg vil gjerne bidra med nokre punkt. Fisking, som i søknaden blir beskriven som «avgrensa» i området, vil bli sterkt påverka. Om fisken forsvinn heilt kan me ikkje vita, men at det vil vera negativt for bestanden er udiskutabelt. Dei vanlege fiskeplassane våre vil forsvinne, og bruk av båt både for fiske og rekreasjon vil naturlegvis bli vanskeleg. Og kven har vurdert fisket til å vera «avgrensa»? Her fiskast det med både garn, stang og ruse jamnleg, og det har det blitt gjort langt tilbake i tid.

Nydelige leike- og badeplassar vil bli fjerna og øydelagde av store utvaska områder med sorpe og sleipe steinar. Eg hadde ikkje tenkt å nemne økonomiske argument, for eg synes ikkje det er det viktigaste i denne saka, men at verdien på hytter og tomter i området blir forringa er sikkert. I tillegg vil den lite innbydande utvaska sona, som ved andre regulerte vatn, føra til færre besøkande og dermed mindre inntekter til Sameiget Bønardalen Veilag i form av bompengar.

Vinterstid er Kaldavatnet base både for leik og for skiløyper som går innover i heia. Her har me fleire år arrangert påskemesterskap på ski med nettopp vatnet og isen som arena, til glede for veldig mange. Skiløp, skiskyting, skøyteøving, curling og isfiske er ting som truleg forsvinn ved regulering. I dag er Kaldavatnet den einaste staden der Hjelmeland Røde Kors kan køyre spor frå Bjødnabu og innover i heia mot Skorva, og eventuelt hente ut skadde hytte- og turfolk med scooter frå same område.

Så kjem det visuelle aspektet, som kanskje kan vera vanskeleg å forstå at veg så tungt om ein ikkje har tilknytning til staden. Det er ikkje tvil om at reguleringsbeltet, den fysiske demninga, vegen heilt fram til vatnet og eit bygg med konstant lys som vil sjåast langt innover i heia, vil øydeleggja mykje av magien og roen ved Kaldavatnet. I dag er dei einaste lyskjeldene ein kan sjå frå Kaldavatnet frå andre hytter og eventuelt hovudlykter.

Å lesa i konsesjonssøknaden pkt. 3.13 at Kaldavatnet og området rundt har «middels verdi» for friluftsliv og at desse inngrepa totalt sett vil ha «liten negativ konsekvens» er både trist og provoserande. Det trur eg samtlige hytteeigarar og turgåarar kan skrive under på, og påstanden min underbyggjast av dei over 300 medlemmane Facebook-gruppa «Me som er glad i og vil redda Kaldavatnet» har fått på ti dagar. Dette talet tilsvarar over 10% av antal innbyggjarar som bur i kommunen, ein kommune som er heilt i noregstoppen i antal DNT-medlemmar per innbyggjar.

Eg slit med å halda meg objektiv i denne saka, og å ikkje la følelsane ta overhand. Eg kunne nok ha gjort meir for å vera det, men det er nettopp følelsane eg ynskjer å formidle. Det er ikkje berre hytteeigarane som blir påverka av dette, det er også born, borneborn og komande generasjonar. Berre i hytta eg høyrer til er me rundt femten stykk som nyt godt av denne plassen, og fleire skal det bli. For meg er det tydelig at det er langt fleire taparar enn vinnarar i denne saka om dette vert gjennomført. Eg håpar folkehelsa, opplevingar, naturen og dyra får spela ei rolle i avgjerda. Eit urørt Kaldavatnet og alt det gjev er verdt så mykje meir enn dei, i det store biletet, småpengane nokre få tener på dette. Kaldavatnet gjev ein rikdom og lærdom som ikkje kan målast i pengar eller gigawatt, og som eg trur kjem til å bli meir og meir verdifull framover slik samfunnet utviklar seg. Og Kaldavatnet er ikkje ferdig med å gje, Kaldavatnet vil vera som det er til evig tid og fortsette å gje opplevingar og minner til nye generasjonar. Men då må det ikkje øydeleggjast.

*«Kor finn ein slik kvilekor finn ein slik fred,
som ved Kaldavatnet?
Kor kan ein slik leggja børane ned,
som ved Kaldavatnet?
Her gløymast suter, alvor og slit,
for kvardags-streket det når ikkje hit
opp til Kaldavatnet.»*
- Astrid Austigard

Med helsing

Asgeir Austigard